ХІРУРГ, ПЕДАГОГ, ВУЧОНЫ

У КЛІНІКУ факультэцкай хірургіі Віцебскага медыцынскага інстытута Іван Антонавіч Петухоў прыйшоў ужо сталым хірургам і склаўшымся вучоным. Ззаду застаўся вялікі і цяжкі жыццёвы шлях: гады вучобы, вайна. Першыя крокі самастойнай хірургічнай работы, аднаўленне разбуранай ворагам сеткі аховы здароўя на Смаленшчыне, вучоба ў аспірантуры.

...Яшчэ сялянскім хлапчуком марыў ён стаць чалавекам патрэбным і карысным людзям. І дзе, як не ў медыцыне, і каму, як не хвораму чалавеку, патрэбны былі светлы розум, умелыя рукі, добрае сэрца.

Здольны сялянскі хлапчук бліскуча заканчвае медыцынскае вучылішча і камандзіруецца на вучобу ў медыцынскі інстытут. Тут была шырокая прастора для работы над сабой, выканання розных грамадскіх нагрузак. Дапытлівы юнак з галавой уходзіць у кіпучае студэнцкае жыццё. Нярэдка суткі здаваліся такімі кароткімі, што даводзілася спаць усяго некалькі гадзін. Наведванні хірургічнай клінікі, удзел у аперацыях, знаёмства з выдатнымі хірургамі нашай краіны канчаткова вызначылі далейшы шлях будучага ўрача. Хірургія, і толькі хірургія стала запаветнай марай. Тут найбольш часта і найбольш востра вырашаўся лёс хворага, тут, у асяроддзі мужных, смелых і рашучых, бачыць сябе студэнт Петухоў. Таксама бліскуча закончан Смаленскі медыцынскі інстытут. Пачынаецца самастойная работа хірургам. Высокая тэарэтычная падрыхтоўка, шырокая эрудыцыя, прызванне да педагагічнай работы былі заўважаны яшчэ ў студэнцкай аўдыторыі, і неўзабаве Іван Антонавіч запрашаецца выкладчыкам, а затым назначаецца намеснікам дырэктара фельчарска-акушэрскай і зубаўрачэбнай школы.

Вялікая Айчынная вайна застала яго ў радах Чырвонай Арміі. Урач палка выкарыстоўваў усе свае веды і ўменне для захавання і ўмацавання здароўя чырвонаармейцаў і камандзіраў сваёй часці. І трэба сказаць, што яму ўдалося зрабіць многае. У жорсткіх абарончых баях пад Рагачовам цяжкае раненне ў грудзі надоўга выводзіць са строю ваеннага ўрача. Але праз некаторы час ён зноў у страі, зноў хірург, галоўны ўрач раённай бальніцы, загадчык хірургічнага аддзялення. У гэты напружаны, да мяжы насычаны лячэбнай работай, хірургічнымі аперацыямі, грамадскімі справамі час не пакідае яго думка аб вучобе. У кароткія гадзіны адпачынку Іван Антонавіч вывучае сумежныя раздзелы хірургіі, замежную мову, паглыбляе і ўдасканальвае дыягнастычныя і тэарэтычныя навыкі. Усё гэта дазваляе расшырыць дыяпазон хірургічных умяшанняў, рэзка знізіць смяротнасць сярод хірургічных хворых.

І вось ужо аспірантура пры Цэнтральным інстытуце ўдасканалення ўрачоў. Акадэмік В. Р. Брайцаў, які кіраваў падрыхтоўкай аспіранта І. А. Петухова, справядліва і правільна ацаніў дапытлівы розум, мэтанакіраванасць і настойлівасць у дасягненні мэты свайго аспіранта. Побач з паспяховым асваеннем новых метадаў дыягностыкі і лячэння ішла напружаная навуковая работа. Вынікі яе так умела перадае малады асістэнт кафедры факультэцкай хірургіі Віцебскага медыцынскага інстытута сваім вучням, таварышам па рабоце, урачам гарадскіх і раённых бальніц вобласці.

Уклад Івана Антонавіча ў лячэнне такога распаўсюджанага захворвання, як зобная хвароба, без перабольшання можна лічыць неацэнным. Аперацыі пры гэтым захворванні і да яго праводзіліся ў клініках нашага інстытута, але былі яны, трэба сказаць, вялікай рэдкасцю. Складанасць аперацыйнага ўмяшання, нярэдкія і цяжкія ўскладненні адпужвалі хірургаў ад шырокага прымянення аперацый. Гэта, вядома, наносіла немалыя страты здароўю людзей, многія з іх расквіталіся з жыццём.

Іван Антонавіч не палохаўся цяжкасцей, ішоў на рызыку дзеля выратавання жыцця чалавека. І за ім, хоць і павольна, пайшлі іншыя хірургі. Ад першых аперацый мінула нямнога часу. І вось ужо ў клініцы факультэцкай хірургіі выконваюць больш ста, затым больш двухсот аперацый на працягу аднаго года. Характэрна, што іх робяць ужо і вучні Івана Антонавіча, якія старанна вывучылі і асвоілі яго методыку і тэхніку аперацый. З вялікай увагай слухаюць і ўспрымаюць мудрыя жыццёвыя і хірургічныя парады студэнты, асабліва будучыя хірургі. Ім ёсць чаму і ў каго павучыцца. Часам дзіву даешся, адкуль у гэтага чалавека столькі энергіі, столькі працавітасці, высакароднасці, любві да людзей, да моладзі, сваіх выхаванцаў. Нялёгкая творчая дарога, бясконцы пошук, работа загартавалі яго рукі, але пакінулі мяккім, спагадлівым сэрца.

З канца шасцідзесятых гадоў Іван Антонавіч узначальвае вялікі калектыў супрацоўнікаў кафедры шпітальнай хірургіі. Тут цесна перапляліся інтарэсы хворых, якія прыехалі з усёй вобласці, з інтарэсамі падрыхтоўкі маладых урачоў, навуковай работай. Трэба быць прыкладам клапатлівых і ўважлівых адносін да хворага, спалучаць уменне станоўчага ўздзеяння на яго псіхалагічны стан з уменнем догляду хворага пасля складанага аперацыйнага ўмяшання. Трэба быць у курсе не толькі навейшых даследаванняў савецкай і зарубежнай медыцыны, але і ўносіць свой уклад у хірургічную навуку. Цяжка, вельмі цяжка часам бывае шэфу клінікі, у складзе якой тры хірургічныя і рэанімацыйнае аддзяленні, у клініцы, дзе сканцэнтраваны хворыя з найбольш складанымі хірургічнымі захворваннямі, дзе кожны дзень выконваецца каля дзесятка складаных аперацый. І Іван Антонавіч знаходзіць на ўсё час. Неспакой не пакідае яго, здаецца, ні на хвіліну. У клініцы прывыклі да яго званкоў у начны час. Пра цяжкага хворага распытвае, а то і сам прыйдзе ноччу.

І пры ўсім гэтым кіраўнік кафедры знаходзіць час для вырашэння важных навуковых праблем. Ён глыбока вывучае пытанні абязбольвання пры розных аперацыйных умяшаннях, хірургічную эндакрыналогію, уносіць папраўкі, дае шэраг каштоўных практычных рэкамендацый. Вялікая фундаментальная праца па дыягностыцы і лячэнню пасляаперацыйных перытанітаў завяршаецца абаронай доктарскай дысертацыі.

Прафесар І. А. Петухоў пастаянна дзеліцца сваімі ведамі і вопытам з супрацоўнікамі, урачамі і студэнтамі. Ён часта выступае з лекцыямі і дакладамі, з навейшымі паведамленнямі аб дасягненнях навукі, культуры і мастацтва.

Характэрнай асаблівасцю гэтага чалавека з'яўляецца любоў да людзей, клопаты аб іх. Ён не шукаў у жыцці лёгкіх дарог, настойліва і мэтанакіравана ішоў насустрач цяжкасцям і перамагаў іх. Яго добра ведаюць і высока цэняць не толькі віцябчане. Ён часты і жаданы госць у раённых і гарадскіх бальніцах, куды прыязджае, каб дапамагчы і хвораму, і свайму калегу. Цяжка падлічыць колькасць зробленых аперацый, агледжаных хворых, выратаваных жыццяў за 37 гадоў урачэбнай дзейнасці. Ды і рысу пад гэтай работай падводзіць яшчэ рана. Наш шасцідзесяцігадовы юбіляр поўны жыццёвых сіл, творчых дзярзанняў, заўсёды ў навуковым пошуку.

Не раз даводзілася быць сведкам сустрэч Івана Антонавіча з былымі пацыентамі. Доўгае жыццё змяніла іх аблічча, час згладзіў з памяці многія падзеі тых год, але колькі радасці і ўдзячнасці ў іх вачах за падоранае шчасце быць здаровым, карысным людзям, нашаму грамадству. Гартаючы старонкі пажоўклых лістоў, перачытваючы заметкі ў газетах, напісаныя былымі хворымі, цвёрда пераконваешся, што ўменне хірурга, майстэрства педагога не прайшлі дарэмна. Яны пасеялі ўдзячнае насенне ў сэрцах пацыентаў, маладых урачоў, будучых вучоных.

Я. НЕПАКАЙЧЫЦКІ,
дацэнт.